

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasilo koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 17. malega travna 1909.

Štev. 19.

Paberki iz časa volitev!

Velikovec. Trgovec Štraus je pameten mož! Reš, propadli poslanec, je prišel ob volitvah kupovat v njegovo trgovino! — G. Štraus mu je brž toplo priporočal Velikovčane, da naj kot prihodnji poslanec skrbi za nje!

Velikovec. Jabolko ne pade daleč od drevesa. Nadebudni sinko g. Nageleta, ki mu je še pred kratkimi leti od zadej bela bandera ven visela, je lepo pokaral nekega kmeta iz Djekš na dan volitve: Zakaj ste pa mojega očeta tako na cedilu pustili? Otročarija naj ima od spredaj knjige v rokah, od zadaj pa naj ga oče z brezovko mažejo, tedaj bo nekaj prida pri vzgoji.

Djekše (brzjav). Šumi bo prihodnjo nedeljo imel shod za tistega enega volilca, ki je pri splošni volitvi Metnica volil!

Djekše. Na Djekšah živi, hodi in kmetuje neka oseba, ki posluša na ime „Napečnik.“ — On je za vse! On je za župnika in proti njemu, on je za gostilno in za dom! On je v trajno tolažbo in poduk bednemu ljudstvu! On je za paure in dohtarje. Vse je bilo ločeno po strankah! On je pa vse stranke z mirno vestjo spravil pod svoj klobuk. — Pri agitaciji je govorila njegova modrost: „Paur naj paura voli.“ — Pri volitvah pa je dohtarju oddal svoj glas! — Da bi vendar tolika spretnost, razumnost, modrost se ne zgubljala v djeških hribih!

Djekše. Barvase! Danes črno, jutri belo. Nova zarja se je Djekšanom nakrat ob volitvah zasvetila! — Ta zarja je izhajala iz Štefana in se imenuje „Zep“. Sv. Jožef je gotovo svojo glavo majal, ko ga je Štefanski Zep na svoj god s tem počastil, da je prišel na Djekše svetemu Jožefu na čast za Metnica agitirat! — Oče njegov pa je svoje čase bil pristen Slovenec, prepričan katoličan, vesten učenec sv. Jožefa, ki je še celo kot naš volilni mož v Velikovec hodil. Tu je pa enkrat jabolko daleč proč padlo!

Djekše. Na Djekšah je strašen krik. Gosp. Reš, gosp. Šumi, g. Napečnik in Zep od sv. Štefana se kregajo! Vsaki pravi, da je on pravil

tistega volilca za Metnica dne 24. marca na volišče! Zna priti cela stvar pred sodišče in porotnike.

Slovenska krščanska socialna Zveza.

Veliko nalogo ima S. K. S. Z. za Koroško: Slovenskemu koroškemu ljudstvu podati prave izobrazbe v duhu katoliške vere, ga zbuditi iz stoletnega spanja in združiti v nepolitičnih društvih, da bo z združenimi močmi doseglo to, kar bi mu naj podale naše šole, za katere mora plačevati naše ubogo ljudstvo tako visoke prispevke.

Vsak začetek pa je težak; tudi delovanje S. K. S. Z. za Koroško je bilo dosedaj jako težavno. Manjkalo je delavnih moči, manjkalo denarnih sredstev. Omejiti je morala dosedaj svoje delovanje na preskrbovanje govornikov raznim društvom.

V zadnjem letu pa je stopila v novo dobo svojega razvoja. Že smihelski mladeniški shod je pokazal, da je koroško ljudstvo v našem taboru. Lotila se je takoj „Delavskega doma“ v Podljubelju, ki je bil tako nujno potreben in je tolike važnosti za delavce, izpeljala je socialni tečaj v Velikovec, katerega je že mislila prirediti pred letom, sedaj pa se je poprijela misli, razširiti po Koroški dobre mladinske knjižnice.

Kolikega pomena je ohranitev mladine za naš narodni obstoj, je jasno kot beli dan. Pripomoček k temu pa so mladinske knjižnice.

Zveza je naročila čez 1200 knjig za mladinske knjižnice in jih bode razdelila po onih krajih, kjer so potrebne in jim je obstoj zagotovljen. Mnogo jih je že prosilo, da jim ustrezemo. Vsem se bode, dokler bodo pripuščala sredstva.

Cela vrsta krajev na Koroškem bi bila potrebna dobrih ljudskih knjižnic. Naše ljudstvo bi z veseljem seglo po njih.

Rodoljubi po širni slovenski domovini! Pri-skočite S. K. S. Z. za Koroško na pomoč s knjigami, z denarnimi darovi, s kupovanjem narodnega koleka: „Obmejnim bratom v pomoč“, od katerega ima S. K. S. Z. za Koroško 80 % dobička, seveda le od tistega, ki se naroči naravnost

pri tajniku S. K. S. Z. (g. P. Vunček, Celovec, Kosarniška ulica št. 30.) ali pri akademiji slovenskih bogoslovcev v Celovcu (bogoslovje).

Knjige za mladinske knjižnice so dospele 2. t. m. iz Ljubljane. Takoj se bodo uredili katalogi za vsako knjižnico in doposlali s knjigami vred med ljudstvo, da dobijo povsod urejene knjižnice in si prihranijo delo.

Sodalitas Ss. C. J. je darovala za mladinske knjižnice S. K. S. Z. za Koroško 200 K. Bog ji plati velikodušni dar. Naša redoljubna duhovščina pač ve ceniti veliki pomen mladinskih knjižnic za ohranitev naše mladine našemu narodu. Da bi le našla mnogo posnemalcev!

Socialnega tečaja, ki ga je priredila S. K. S. Z. za Kranjsko za voditelje društev in za druge izobražence, se je udeležilo tudi precej koroških Slovencev. Da so tudi za izobražence potrebni taki tečaji, je jasno, ker tudi izobraženci rabijo izpopolnitve; posebno pa je važno medsebojno občevanje in razgovori voditeljev.

Koroške novice.

Birmovanje. Presvetli knezoškof bodo po sledečem redu birmovali: V Hodišah dne 19. aprila; v Št. Jakobu pri Celovcu dne 20. aprila; v Dolah (Ponfeld) dne 21. apr.; v Otmanjah dne 22. apr.; v Hohenfeldu dne 1. maja; v Vrhu dne 2. maja; v Kotarčah dne 3. maja; v Št. Martinu (Krappfeld) dne 4. maja; v Launsdorfu dne 5. maja; v Št. Lipšu dne 6. maja; v Friedlachu dne 9. maja; v Himmelbergu dne 10. maja; v Št. Martinu (Reihenau) dne 11. maja; v Tvengu dne 12. maja; v Beljaku (pri frančiškanih) dne 23. maja; v Paternijonu dne 24. maja; v Špitalu dne 25. maja; v Gmündu dne 26. maja; v Št. Petru (Kačtal) dne 27. maja; v Zilski Bistrici dne 12. junija; v Dropoljah dne 13. junija; v Würmlachu dne 14. junija; v Št. Jakobu (Leška dolina) dne 15. junija; v Liesingu dne 16. junija; v Lukavi dne 17. junija.

Volitve. Naznanjamo, da se bode vložil proti Metnici izvolitvi protest zaradi nerednosti, ki so se v Celovcu pri ožji volitvi „Metnic-Grafenauer“ godile. Stale so namreč šeme pri

Podlistek.

Slike iz koroške šole.

(Spesnil France Serajnik.)

III.

I bil jõe nimer bindiš saju,
si čul, komrot, ti ljubi majn!
Zato pa haj! še enkrat haj!
Kaj praviš ti nato. No, kaj?

Slovenec tud' učitelj je,
a dela rajši Nemca se.
No, veš, kaj v šoli rekel nam?
Naj bo nas pred to špraho sram!

Tako mi ne govori več,
če ne, prijateljstvo je preč!
Nemškutar mi ne bod' nikar,
če je učitelj, kaj ti mār.

Nikdar ne bo prijatelj moj,
Kdor rod taji in jezik svoj!
Saj gršega človeka ni,
Kot ta je, ki svoj rod taji.

Slovenec, Nemc je spoštovan,
nemškutar pa zasramovan!
nemškutar pravzaprav ni nič,
glej, tak je kot brez perja ptič!

Jezika, ki mi drag in mil,
ga majke glas me je učil,
ne bom zakazil nikedar,
ga ljubil bom povsod, vsekdar!

* haj = hajl.

V tujino.

Spisal Črt.

Tako sem bil zamišljen, da niti zapazil nisem, kdaj se je stemnilo. Hodil sem namreč že več ur po prašni, enolični cesti; že celi popoldan skoraj, a konca še ni hotelo biti dolge poti — do cilja je bilo še pol ure. Krajina, po kateri se je vila cesta, je bila pusta in dolgočasna; na vsaki strani srednje visoki, pol porasli z raznim drevjem, pol pa goli griči. Sprememba je bila samo ta, da je tuintam v bregu gori molela začrnela skala iz rjave zemlje in grozila vsak čas se utrgati in zbobneti doli na cesto. Na eni strani malo pod cesto je šumela srednje velika reka, valeč svojo umazano vodo vedno tik ceste, kakor bi se ne mogla ločiti od nje. Na drugi strani pa, nekaj metrov nad cesto v breg, je bila pa še ena pot in sicer železnica. Od časa do časa je prispel vlak, in vsak tisti čas sem se vzrl gor v okna, a videl nisem nikogar; kdo bo namreč gledal vedno tisti kraj, tiste gore in tisto enolično drevje in skale, ko se vozi že ure in vidi samo eno in isto. Samo parkrat se je primerilo, da je kak potnik pljunil ali vrgel čik skozi okno. In tako sem hodil sam, popolnoma sam po beli pešeni cesti.

Sem in tja sem se naslonil na ograjo pri cesti in zrl doli v vodo pod seboj, v črno, motno in umazano vodo, in tedaj se mi je zdelo, da šumljajo valčki in šelesti listje v grmovju vse bolj skrivnostno, nego sicer. Ali je bilo res tako, ne vem, meni se je tako zdelo.

In tedaj se je zgodilo, da sem zaslišal koroake za seboj, vmes pa pritajen smeh in zamolkel govor, morala je biti velika družba ljudi. Ozrl sem se čez desno ramo, kdo in kaj je, pa v svoje veliko začudenje nisem mogel razločiti ničesar, zakaj stemnilo se je, ne da bi bil zapazil to. Družba za mano je postajala glasnejša in glasnejša, celo peti je poskušal nekdo s hripavim in zadvičnim glasom, pa je vselej sredi pesmi prekinil. Začel sem hoditi počasneje, da bi se jim pridružil. Pa tisti hip se je zaslišal glas iz družbe, tisti hripavo zadvični glas, ki je prej poskušal peti:

„Kdo šlepra tam spredaj? Ha?“

„Jaz sem, jaz“, sem hitro odgovoril, nevedoč komu.

„Jaz je lahko vsak tepec“, je zakričalo prav tik za menoj in me streslo močno za rame.

„No, človek božji, pusti mi vsaj glavo na vratu, da ti bom mogel odgovoriti! Prežekov sem, če me poznaš. Sitna muha!“

„Seveda, tam sem že večkrat dobil mošta.“

In tedaj sem bil že sredi družbe, broječe kakih petnajst ljudi, samih moških. Pa temno je bilo, da se nismo mogli videti med seboj. Onega človeka, ki je prej kričal nad mano, sem spoznal po glasu. Buhar so ga imenovali ljudje. Bil je po celi okolici razvpit za najhujšega pijanca. Prijel me je z roko okrog vratu in me pritiskal k sebi, da sem začutil njegov vroči dih, zoprno smrdeč po žganju in sadjevcu.

In šli smo, midva spredaj, opotekajoč se sumljivo po široki cesti sem in tja, da se je nama smejala družba, sicer molče stopajoč zadaj.

Mohorjani, spominjajte se šentjakobske šole!

volilnih lokalih s štampljami Metnica ter se kar ponujali za štempljanje glasovnic. Izvrstno! v glavnem mestu!

Glede izida volitev so nam došle od raznih krajev prošnje, da bi se izid v posameznih občinah v „Miru“ prijavil. — V tej številki tega še nismo storili, ker bi bil izkaz nepopoln. — Od nekaterih občin niti od zaupnikov nismo še mogli izvedeti natančnih števil, niti od vlade, obljubimo pa, da prav kmalu podamo natančen izkaz od vseh slovenskih občin cele Koroške.

Volitve. (Junaki.) V žitarovaški občini je prišel sedemdesetletni starček 4 ure daleč k volitvi. Vstal je ponoči. Hodil je z bakljo. Gazil je meter visok sneg. V osmih urah je bil na volišču. — Nek hlapec, ki s 50 drugimi služi zagrozenemu nasprotniku slovenskega naroda, se vzdrži volitve, dasiravno je prišel komando od gospoda, da vsi Metnica volijo. Zasmehovanje in zasramovanje tovarišev ga ne ustraši. Je pač junak!

Junaki. Od vseh strani prihajajo posamezna poročila o požrtvovalnosti in navdušenosti naših volilcev. Noben graben ni preglobok, noben sneg ne prevelik, noben vihar preburen, nobena pot predolga. Niti lakota, niti žeja zadržata može. Grede skupno dol od svojih domov v dolino pričat za svojo slovensko krščansko stranko. Mi ne moremo vas poplačati, to bo enkrat Bog moral storiti. Zahvaliti se vam, to je pa naša sveta dolžnost. Vemo, kaj so trpeli Obričani, ki so morali trikrat tako daleč, v takem snegu dol hoditi. Nad vse so pohvale vredni Koprivčani. — Prosilo se je okrajnega glavarja v Velikovecu, da bi smeli voliti v Črni. No! pa seveda. — Vse take olajšave, recimo, da bi smeli doma voliti v Koprivni, to je vse izključeno v naši ljubi Avstriji. Ko je vlada videla, da je tako strašno vreme, da je nad dva metra snega zapadlo po goratih krajih, bi se li ne mogla usmiliti ubogega ljudstva ter preložiti volitev?

Borovlje. Dne 9. aprila sem prišel v Borovljah v „gasthaus“ tik ceste. Na mojo vljudo prošnjo za vrček piva se zadere gostilničar nad menoj: Vassss? „Slovenskega piva“ torej nimajo, dro pa marajo slovenski denar! Gostilne, dragi rojaki, kjer nočejo znati slovenski in kjer ni nobene krščanske podobe, dro pa dosti nagih žensk naslikanih. To so liberalne, nemškutarske trdnjave! Proč od njih! Svoji k svojim! Rožan.

Borovlje. Dne 25. in 28. preteklega meseca vršile so se pri Justu šolske predstave v korist ubogim otrokom. Zelo hvalevredno je to in tudi potrebno, da se navadijo otroci lepšega obnašanja. A čudno je, da je protestantska učiteljica cele mesece otroke vadila ob nedeljah ravno med službo božjo, tako, da se niso mogli nikdar udeležiti. Namen ali kaj? Ali deželni šolski svet tega ne more zabraniti?

Borovlje. (Spomin na volitve.) Nekaj strašnega se je zgodilo! V nedeljo dne 28. p. m. so zagledale pristne nemške oči nabite po Borovljah slovenske lepake za naše kandidate. „Dolgega Jozeja“ so tako bodli v oko „te novoslovenske čirčare“, da je moral takoj novi policaj strgati na drobne kosce plakat, nabiti na občinski hiši. Tudi Trnjakov Jozej ga ni mogel

videti pod svojim oknom, ker ga je neljubo spominjal na leta, ko je bil on še Slovenec.

Borovlje. (Papež v Celovcu.) Gospod urednik! Natisnite to-le med smešnicami, ali pa vrzite v koš, kakor vam drago — res pa je vendar le. Te dni sta se pogovarjala dva „hauptsocia“ tako-le: A. „Si že slišal, da pride papež v Celovec?“ B. „Že, že! V Kožentavri na verzomlungi so povedali.“ A. „Ti rdeči so pa le fest. Tudi gospodi so zdaj z nami Eicha volili — ta črni so pa skoz padli.“ B. „Zato pa tudi papež ne bo dolgo v Celovcu.“ A. „Se »betlav« bo.“ — Tretji neverni poslušalec radovedno vpraša: „Kako to, da pride papež v Celovec?“ „Ker so ga ti rdeči v Rimu pregnali, rečem pa, da tudi v Celovcu ne bo dolgo.“ — In nista se dala prepričati o neumnosti svojih trditvev — saj sta slišala na verzomlungi. Kje je „Volksverdummung“? G. Neutzler, namesto da vabite delavce s svojo „Krankenkasso“ v gostilne, jih raje malo razsvetlite. Imeli boste dela dovolj! Pa no, če bi se delavcem odprle oči, če bi se malo izobrazili, bi pokazali ta višjim hrbet in bi jim ne nosili denarja za mastno plačo. Alsten: živio neumnost!

Borovlje. (Še nekaj o zofi, ki ni rajžala.) G. Neutzler so si zaželeli solnčnih prostorov, kjer bi jih ne motili otroci, kadar pišejo članke o „črni“, — hoteli so se preseliti v Kleineggerjevo gostilno — a delavci so rekli „ne!“ Ker pa so gospod zahtevali „da“, so trikrat glasovali, da so dobili gospod potrebno večino. In s smeječim obrazom so nesli plehnato tablico pod pazduho h Kleineggerju. Kovinarsko društvo pa ni šlo za njimi, ker se briga za svoje krajcarje in ker vsak delavec ve, da je njegova mošnja v nevarnosti, ako so društveni prostori v gostilni. Ostali so rajši v stari hiši in so zadovoljni s slabšimi prostori. Gospod Neutzler pa se grejejo na solncu, ki jim sije v sobo ter se smejejo prekanjenim „Metallarbeiterjem“.

Št. Janž v Rožu. (Zahvala.) Odbor „Slov. kat. izobraževalnega društva za Št. Janž in okolico“ se vodstvu slavne „Hranilnice in posojilnice v Št. Janžu“ najiskrenejše zahvaljuje za v letu 1908. in 1909. nakazana darila.

Velikovec. Pri nas smo srečni ljudje. Naš zdravnik g. dr. Höferer zdravi telesne in politične bolezni. Ob času volitve so ta gospod kmeta, ki se je prišel k njim zdraviti, dal zdravilo za telo, potem pa po vrhu še plakate: „Wählet Metnitz“. — Ampak kmetje, gosp. Höferer, so čudni ljudje! Kožo, kri, roke in noge si pustijo zdraviti od vas, gledé politike imajo pa kot zdravnik „Mir“ in katol. politično društvo v Celovcu, gledé verskih bolezni se pa držijo svojih duhovnikov! Toliko vam v poduk.

Velikovec. (Volitev.) Volitev se je vršila pri nas mirno, ali med tem, ko so našinci navdušeno prihajali na volišče, je bila udeležba nemških nacionalcev primeroma prav klavrna, skoraj ni bilo videti običajnih nemškonacionalnih volilnih priganjačev, poznalo se jim je, da jim njihov nemškonacionalni kandidat samim ne ugaja. Le uradnike, učitelje in uradne sluga smo videli v polnem številu dohajati na volišča. Mi smo pri tej volitvi zopet lepo napredovali v primeri z volitvami l. 1907., zakaj vrli naš slovenski kan-

didat g. Grafenauer je dobil pri prvi volitvi 64, pri ožji volitvi pa je dosegel za naše razmere naravnost sijajno število 76 glasov. Nasprotniki so bili nad našim napredkom naravnost presenečeni. Glavno število naših volilcev so tvorili zopet naši vrli Št. Rupertčani, pa tudi mesto je nam dalo lepo število glasov. Ta presenetljivi naš napredek v tako nam nasprotnem mestu je vesel sad našega vztrajnega socialnega in izobraževalnega dela. Slovenci, le pogumno po tem potu naprej in dosegli bomo v prihodnje še lepših uspehov!

Velikovec. (Napredek pri volitvah.) Pred šestimi leti smo propadli v velikovško-dobrolskem okraju za 19 glasov. Takrat je bila med 15 občinami v 9 nasprotna večina. Ko so naši volilci l. 1905. pri nadomestnih državnozborskih volitvah se zopet skusili z nasprotnikom, smo že imeli v teh dveh sodnijskih okrajih 105 glasov večine; nasprotniki so imeli le v sedmih občinah večino. In ako primerjamo izid zadnjih volitev, moramo se naravnost iz srca veseliti tako lepe zmage. Naša slovensko-krščanska stranka je zmagala z 225 glasovi večine, in samo še v štirih občinah so nasprotniki zmagali. Torej napredek v šestih letih: 244 glasov. Najbolj trdni so bili Djekšarji, bodisi pri volitvah v splošni skupini, bodisi za kmečko skupino. Zaslužijo javno pohvalo! To je in ostane naša nepremagljiva trdnjava ob najskrajnejši severni jezikovni meji. Pa tudi v ostalih štirih občinah, namreč v Vovbrah, na Puštrici, v Tinjah in Važenbergu smo že imeli večino. Zlasti je to zanimivo v Tinjah, kjer poprej slovenskih glasov nikoli (navadno) ni bilo nad 10. V važenberški občini pa smo letos v splošni skupini obakrat zmagali, in morebiti bi bili tudi v kmečki kuriji, ako bi ne bil „zeleni“ kandidat ravno v tej občini doma. Tako so padle pri zadnjih volitvah vsaj deloma dosedaj nepremagljive nemškutarske občine. To nas mora navdajati z novim pogumom. Delujmo naprej v naših izobraževalnih društvi, odpirajmo zapeljanim ljudem oči in sad našega izobraževalnega dela bo vedno lepši. Ako smo po dveletnem izobraževalnem delu dosegli take uspehe, potem smemo brez skrbi gledati v bodočnost. „Zelena“ barva je pravzaprav le na naši strani, ne pa pri zapeljanih in zaslepljenih kuščarjih. Tisti čas, ko so nasprotniki naše dobro ljudstvo „farbali“, je minul. Ne s strahovanjem, ampak „z uma svitlim mečem“ bomo korakali do nadaljnjih zmag. Živela pravica!

Velikovec. (Kako so naši socialni demokrati volili?) Na dan ožje volitve so zvalili liberalni gospodje tukajšnje rdečkarje v gostilno „pri kroni“, kjer so dobili zastoj golaš in piva, kolikor so ga hoteli popiti. Tam je bila tudi cela „fabrika“ za zapisovanje Metnitz-ovega imena. Volilci so prihajali zaporedoma na volišče, toda socijev ni bilo; in že smo mislili, da se ne bodo dali pogovoriti. Naenkrat proti eni uri pa so morali „freiheitlich gesinnte“ rdečkarji v ogenj za kandidata, ki je največji nasprotnik delavskih teženj: določenih je bilo več agitatorjev, posebno je bil neumorno delaven znani verski odpadnik Hofer, knjigovez pri K. Magnetu. Hodil je po posamezne socije v gostilniško sobo in jih drugega za drugim gonil na volišče, kakor kak žandar. Videlo se je posameznim delavcem, da niso radi šli volit svojega največjega nasprotnika. Toda kaj si hočeš, saj si za „freiheitlich“ denar jedel golaš in pil pivo; da, še celo smodke je delil zastoj N—ov sin. Zares, smilili so se nam ubogi delavci, ko smo videli, kako jih imajo v pesteh nemški nacelnji. Socialni demokrati so hočeš nočeš morali izdati svoje lastne koristi. Prepričanje pa, ki se proda za krožnik golaša in par vrčkov piva, gotovo ne more biti veliko vredno. Tako se fabricirajo pri nas na Koroškem z golašem poslanci.

Št. Rupert pri Velikovecu. (Sv. misijon), ki se je v tukajšnji predmestni župnijski cerkvi sv. Ruperta od črne do cvetne nedelje vršil, se je prav sijajno obnesel. Govori č. gg. misijonarjev Lazaristov od sv. Jožefa v Celju so bili nad vse izvrstni in prepričevalni. Udeležba je bila prve dni prav dobra, zadnje dni naravnost ogromna. Spovedancev je bilo 1100, ali treba je pripomniti, da je bil to zelo temeljiti misijon, zakaj vsak spovedanec je opravil dolgo spoved. Vztrajnost ljudstva je bila nad vse vzorna, zakaj celo ob 6. uri zvečer so bili nekateri šele obhajani. Kar je dobromislečega ljudstva v obširni naši okolici, vse je privrelo ob tej priliki v lepo našo župnijsko cerkev. Tako ni bila samo naša velika predmestna župnija, ampak tudi cela naša okolica duševno prenovljena. Nad vse sijajen je bil sklep sv. misijona na cvetno nedeljo popoldne. Vrhunec je dosegla pomenljiva cerkvena slavnost z velikansko procesijo s presv. Rešnjim Telesom. Kaj sličnega naše mesto še ni videlo, bila je to sijajna manifestacija katoliške zavesti. Procesija se je po-

Moj tovariš je pa govoril:

„Kaj se bote nama smejali, osli neumni, ali ne veste, da greva v tujino, v tujo deželo, v Rumanijo (Rumunijo) dol sekat les in piti žganje. Ho! Ho! Saj Buhan ga rad pije in denar bo imel tudi. Ho! Ho!“

Govoril in kričal bi bil še dalje, pa nesreča je hotela, da sem se jaz spotaknil ob kamen in potegnil njega s seboj na tla, čemur se pri taki temi ni bilo čuditi.

Družba se nama je pa smejala.

Dalje ni hotel hoditi zraven mene, češ da ne znam hoditi in da ga bom pobil. V istem času je pa priplaval mesec izza griča po na pol jasnem nebu in možno je bilo videti drug drugega.

„Ali res greste v Rumanijo, kaj?“ sem vprašal.

„Gremo, gremo v tujino“, so mi odgovarjali.

„Kaj pa da podnevi ne?“ sem poizvedoval dalje, „podnevi je bolj prijazno in lepše hoditi.“

A tedaj se ni oglasil nihče, vsi so molčali, in šele čez nekaj časa mi je rekel čokat mož:

„Ako bi hodili podnevi, bi žene in otroci hoteli iti z nami do kolodvora in joka in vpitja bi ne bilo konca ne kraja. To pa izostane, če hodimo ponoči.“

Postalo je tiho okrog v družbi, celo Buhan je utihnil, samo šumenje reke v strugi, žvenk železa iz bližnje tovarne, ki ga je vrgel delavec na kup, in škripanje okornih cekarjev se je slišalo. Tudi solze so se prikradle marsikateremu izmed družbe iz oči in zdrknile po razoranem licu na tla v prah in pesek, in mi drugi smo jih pohodili, ne zmeneč se za solzo trpinovo.

Krajina pred nami se je razgrnila in v mesečnem svitu je ležal v dolini ves blesteč med drevjem velik trg. Zavili smo v ulico in obstali pred prvo gostilno, iz katere je prihajala godba. Buhan je takoj šel v njo, pa se hitro vrnil, rekoč: „Ne hodimo noter, ne! So sami Lahi notri.“

„O prokleto!“ je zakolnil robato mlad mož tik pred menoj, „oh, oh, mi hodimo v tujino za kruhom, v naš kraj pa prihajajo tujci jest naš kruh, nas pa pojajo drugam! Prokleti Lahi! Ne! ne Lahi, ampak grof, ki nam ne da dela in pita tujce.“

Buhan bi bil pa rad pil; zato je spravljaj družbo v drugo gostilno, pa nihče ni hotel iti.

„Vsi ste babniki“, se je hudoval. „Kisali bi se, a pili ničesar. O saj vem, da je doma vsak pred svojo babo prisegel, da ne bo požrl prej kapljice vina, dokler ne bo doma.“

Zaskripali so cekarji, pa so se dvignili in šli skozi trg na vlak. Spremljal sem jih do kolodvora. Petnajstletni deček, ki je moral tudi v tujino, je jokal, da se je razlegalo po trgu. Njegov oče ga je tolažil: „Ne jokaj, Franc! V tujini ti ne bo treba stradati kruha in naj te v uho piše domačija, ki je nam revnemu ljudstvu tuja kakor Rumanija.“

Kmalu so izginili v vozovih došlega vlaka. Oj vi delavci, vi trpini! Bog in sreča z vami vsepovsod. (Dalje prih.)

Pristaši, zaupniki, širite „Mir“!

mikala proti meščanski hiralnici v začetku Celovškega predmestja, potem krenivša na Celovško državno cesto je pri kmetijski šoli obrnila se proti „Narodni šoli“. Konec procesije je ravno šel mimo križa pri „Narodni šoli“, v tem hipu je že začetek procesije zopet tja dospel. Prisrčna hvala č. gg. misijonarjem na njihovi nepopisni gorečnosti in požrtvovalnosti. Bog povrni stoterno! Ti pa, verno slovensko ljudstvo, ostani zvesto naukom č. gg. misijonarjev in svojim pri sv. misijonu storjenim sklepom, s tem pokladaš pravi temelj svoji častni in večni sreči!

Št. Rupert pri Velikovu. (Našim slovenskim junakom slava!) Kmečka skupina naše Velikovške občine je štela to pot samo 26 volilcev. Na volišče jih je prišlo 23, samo trije so izostali. Nasprotniki so na odvisne volilce silno pritiskali. Ali, dasi se je volitev vršila v mestni vojašnici, tedaj v sredini mesta, in dasi sta se nemškonalca brivce Wernig in šternbirtov sin, visokošolec Rudolf Nagele, na vse kriplje trudila pri naših volilcih, ostali so vsi naši vrli slovenski kmetje kakor skala trdni, niti eden ni odpadel. Nasprotno pa se je še to zgodilo, da je eden od Velikovčanov k volitvi prisiljeni odvisni volilec oddal prazno glasovnico. Volitev se je končala s sijajno slovensko zmago. Naš kandidat, g. župan Ellersdorfer, dobil je 13 glasov, nasprotnik Breznik pa samo 9 glasov. Naši vrli slovenski kmetje, ki so v tako nasprotnem mestu priborili tako sijajno zmago, zaslužijo našo posebno iskreno zahvalo. Slava jim!

Železna Kapla. (Junaki.) Volitve so minule! Zdaj lahko mirno govorimo o njih, a še zdaj nam kri zavre, ako se spominjamo na gotove stvari! Čujte sledeči prizor: Opoldne prikorakajo vrli Koprivčani v Železno Kaplo. Hodili so 6 do 7 ur. — Izmučeni so do zadnjega. Gazili so čez kolena v snegu. Zgubili so tri cele dni časa, ker so trikrat prišli. Črez in črez pokriti so z blatom. — Hlače, črevlji, nogavice, vse je strgano. Mučeniki so, ki bi jim bilo treba poljubljati roke. — Spodobilo bi se, da bi ljudi, ki se tako žrtvujejo za svoje prepričanje, cela Železna Kapla v procesiji in v zastavah sprejela. — A na trgu so stali kot strah na polju razni škriči. Gledali so naše volilce, ki so hodili v župnišče. Kontrolirali so jih. Smejali so se jim, oni, izobraženi, visoki, lepi, v zelenih in drugih klobukih, našim revnim kmetom. No! Pa naš župnik je mož na svojem mestu. Kmetje, to je podlaga celi državi, in kmetje so tudi tisti, ki Dežmanom in Niederdorferjem v Železno Kaplo denar nosijo. To gospod župnik vedo, zato pa še rajše pred kmetom klobuk odkrijejo kot pred prevzetnim kapelškim purgarjem. Nadaljebi bilo potrebno tudi gozdarjem povedati, kaj da so. Oni so navadni uslužbenci katoliškega grofa. Oni so v verskih zadevah podložniki župnika, ne pa policija za njega. On je od najvišjih oblasti vpostavljen kot župnik črez nje, in ne ve ničesar o tem, da je kdona svetu gozdarjem in kapelškim postopacem dal pravico nadzorovati župnišče, kdo noter zahaja.

Bela. (Lepenj. Remšenik.) Po naših dolinah krožijo čudne govorice. Kmetje ne bodo smeli več pasti svoje živine po grofovskem svetu. Vzrok, menda zaradi tega, ker niso kmetje volili Metnica. No, ta bi pa bila lepa. Hoho! Tako daleč pa še nismo. Vprašamo javno in slovesno: Vedó kaj g. grof o taki prepovedi? V grofa imamo zaupanje. On je krščanskega mišljenja; vprašalo se ga bode. Ali vedo nadzorniki njegovi o tem? Mi damo vsem prav prijateljski nasvet, pustite take čenče. Mi smo prav lahko v stanu, kakemu frakarju, ako se upa kakemu kmetu kaj takega reči, pripomagati, da bode par tednov ričet jedel v luknji. Prosimo! Takoj sporočajte take slučaje katol.-polit. društvu v Celovec. Še so postave, po katerih so volitve proste. Niti golaž, niti šnops, niti drva, niti paša, niti denar ni dovoljen. Volitve so volitve, paša je paša, kmet naj voli kmeta, forštnar pa forštnarja, pa je amen!

Občina Bela in Železna Kapla. (Vstajenje.) Vstajenje v Železni Kapli na Veliko soboto in na velikonočno jutro je bilo naravnost praznik naroda. — Ves narod je bil edin v tem, da časti Boga. Ljudstvo iz trga in iz okolice, požarna bramba, godba, vse je navdušeno pozdravljalo Kristusa vstalega. Treba je slišati ob 3. uri na jutro, kako pokajo mošnarji in kako slovesno zapoje zvon v slavo Mariji. — Zunaj pri Mariji v trgu je bilo ob 4. uri 2000 zbranega ljudstva. In ta zbor! Ta bo nam ostal v vednem spominu. Pristine, stare velikonočne pesmi so donele od hriba dol in so nam izvabile solze ginjenosti iz oči. Tako je prav! Gospodične in kmečka dekleta, vse hodijo v isti vrsti ter pošiljajo v pesmih svoje slavospve v nebeške višave. — Dolžni smo povedati, da gre prva zasluga za petje izvrstnemu

organistu g. Haderlapu, ki je v kratkih letih take uspehe dosegel. Naj bo uverjen, celo ljudstvo mu ve zahvalo za to.

Obirsko. (Nov božji grob.) Letos so Obirčani za svojo farno cerkev pripravili nov božji grob. Delo je bilo izročeno podobarju in pozlatarju Jan. Golešu v Celovcu. Težko smo čakali na to, kdaj ga bomo že videli in kakšen kaj bo. Pa kako smo se začudili, ko smo videli v petek božji grob postavljen in razsvetljen z barvanimi krogli in lučicami — (38.) Reči moramo, da nam je g. Goleš vstregel v vsem in še več nam dal, kakor smo pričakovali. Posebno lepo je izdelan Kristus v grobu, krasno rezljan in lepo barvan, tako da bi človek kar tam stal in ga gledal. Pač ni treba posebej še hvaliti g. Goleša, da je to delo tako dobro izpeljal, ker delo samo mojstra hvali, priporočamo ga toplo slavnim cerkvenim predstojništvom. Omenim le še to, da tu božji grob vkljub lepi izpeljavi še drag ni bil, stal je 355 K 20 v zvožnjo in vso pripravo — železo, steklene kroglice, glaže za lučice in zveze za posamezne vrste vred; prva vrsta, grob, in zadnja stena sta bogato pozlačena. — Izkrena zahvala izreče podpisano cerkveno predstojništvo g. Golešu za izborna dela ter prosi, da se sploh slovenske cerkve pridno zatekajo k domačemu mojstru gosp. Golešu, ki je tudi ud slov. kršč. delavske organizacije v Celovcu.

Cerkvena ključarja. Rok Tojniko, provizor.

Jezerko. V Jezerski občini je bilo 187 volilcev v zapisniku. Pri ožji volitvi je bilo oddanih 179 glasov. Dva Nemca in šest Slovencev se niso udeležili volitev. Od Slovencev so pa trije hudo bolni in trije so odsotni od občine. Čudili smo se črez 87 let starim možem, ki so se ob tako slabih potih dvakrat v enem tednu volitve z navdušenjem udeležili. Večstranska želja volilcev se je slišala na dneve volitve, da bi ljudje radi poznali moža, za katerega se potegnjejo. Ko bi bilo enkrat mogoče, bi stvari ne škodilo. Črez šest let porazimo nasprotnike gotovo.

Prevalje. V torek, 6. aprila, smo spremili k zadnjemu počitku očeta Renerja, ki je po sicer dolgi bolezni nagloma umrl. Pokojnik je bil vsekar zaveden Slovenec, kar je dokazal tudi pri zadnjih deželnozborskih volitvah, ko se je pripeljal na volišče, četudi je bilo videti, da ga že zalezuje angel smrti. Naj počiva v miru!

Prevalje. (Lažnivost soc. demokrat. „Arbeiterwille“.) Kako znajo rdečkarji lagati, dokazal je zopet enkrat „Arbeiterwille“ v dopisu iz Leš, v katerem napada g. kaplana J. Sekol-a. Očita mu, da pusti otroke krčmarjev v šoli klečati po cele ure samo zato, ker se mudijo v pivnici domače gostilne, ko drugod ni prostora. Taka kazen bi pač res ne bila umestna, če bi bilo na nji kaj resnice. Kaj je torej res? Občeznana je, da je kaznovani fant predpustom doma v gostilni igral plesalcem na harmoniko. Nekega dne pa je, namesto da bi šel v šolo, zbral fante in dekleta na vasi in jim na čelu korakal s harmoniko igraje v gostilno, kjer jim je zopet priredil plesno zabavo, plesal sam in na pust uganjal še druge nečednosti. Ko je g. katehet o tem zvedel, ga je vprvič samo resno posvaril, ker pa to ni pomagalo, ga je vdrugič kaznoval s tem, da ga je pustil tri četrt ure klečati v šoli. Pač premila kazen za takega poredneža! Potem pa pride „Arbeiterwille“, preobrne celo stvar in farba svoje lahkoverne čitatelje, češ, taki so ti „Kutenmänner“.

Možica. Poslala se nam je škandalozna glasovnica kot vzgled, kako se tam dela. Delavec je dobil od uradnika glasovnico, na kateri je bil Metnic napisan. Ves drugi prostor je bil do zadnjega kotička prečrtan, da se ni moglo več kaj drugega zapisati! Ne vemo, je hotel delavec Lukasa ali Grafenauerja voliti, Metnica pa gotovo ne!

Nujna prošnja!

Aljažev dom v Vratih je res popolnoma porušen. Rešiti se da le nekaj oprave. Slovensko planinsko društvo je postavilo Aljažev dom kot last slovenskega naroda, ki je bil lahko ponosen na to najlepšo postojanko slovenske turistike. Promet po naših planinah silno narašča, in slovensko zavetišče v Vratih je naravnost potrebno, pa tudi plodonosno, ker je tam najboljše in najdivnejše središče za pohod po znamenitih gorskih skupinah (na Triglav, Križka jezera, Razor, Škr-latico itd.) Dolžni smo svojemu narodu in časti naše domovine, da postavimo nov Aljažev dom v Vratih.

Srce krvavi vsem nad nepričakovano silno nezgodo, toda naše delo ne sme opešati. Slovensko planinsko društvo prične takoj priprave za novo stavbo; pač se bo dalo porabiti nekaj starega materiala in oprave — tudi vodovod je ostal — vendarle bodo znašali troški za novi

Aljažev dom nad 20.000 K. To je svota, ki jo je mogoče zbrati le po vsestranski podpori.

Slovensko planinsko društvo se torej obrača do celotnega našega naroda in **nujno prosi** da mu blagovolijo slovenski zavodi in društva ter rodoljubno občinstvo pripomoči z nabiranjem prispevkov za postavitev novega Aljaževega doma. Vsem darovalcem najprisrčnejša zahvala!

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani.
(Osrednji odbor.)

Pripomba. Podpore naj se blagovolijo pošiljati na naslov Slovensko planinsko društvo v Ljubljani ali pa uredništvu našega lista, ki bode prispevke s Koroškega tudi izkazoval.

Društveno gibanje.

Slovenska kršč.-soc. Zveza bo imela svoj letni občni zbor dne 16. maja v Celovcu. — Natančni spored se bo pravočasno objavil. Naprosijo se vsa društva, da bi na ta dan ne zborovala, temveč se udeležila po zastopnikih občnega zbora.

Vabilo. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico priredi v nedeljo, dne 25. aprila 1909, ob 4. uri popoldne zbor v hiši g. Prosekarja v Kotmarivesi po sledečem sporedu: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitev zastopnika za glavno skupščino. 3. Razni govori in navsveti. Po zborovanju veselica in prosta zabava s petjem, deklamacijami, gledališko predstavo „Lurška pastirica“, s sodelovanjem pevskega društva „Zvezda“ iz Hodiš. Vstop k veselici 40 vin. le proti vstopnicam, katere se dobijo pri zboru. K obilni udeležbi vabi vse ude ter zavedne Slovence in Slovenke *odbor.*

Št. Janž v Rožu. „Slov. kat. izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico priredi v nedeljo, dne 25. aprila, ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne pri Činkovcu v Št. Janžu svoj prvi letni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Govor. 2. Poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Po kočanem zborovanju se uprizori igra: „Doktor Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček“ z vsopnino 30 vin. za neude, udom je vstop prost. K obilni udeležbi vabi vse zavedne Slovence iz okolice ter vse ude in prijatelje društva *odbor.*

Loče. (Izobraževalno društvo za Loče pri Beljaku) napravi na belo nedeljo svoj ustanovni shod ob 3. uri popoldne v dvorani Janeza Gajlerja, zvečer pa bodo igre: (v drugič) „Pravica se je izkazala“ in „Lurška pastirica“. K obilni udeležbi vabi *Sklicatelj.*

Katol. slov. izobraževalno društvo v Globasnici priredi dne 18. t. m. svoj redni občni zbor z navadnim sporedom. Vršni se v zgornjih prostorih Šoštarjeve gostilne ob 3. uri popoldne. Postregle nam bodo vrle globaške igralke s „Časico kave“, zato pridite, dragi rojaki, v obilnem številu. *Odbor.*

Gospodarske stvari.

Klanje domače živine in prodaja mesa.

Ker je na kmetih letos krme silno manjkalo in so bili kmetje primorani klati svojo živino, kajti prodati se ni izplačalo radi nizke cene, so oblasti tako postopanje grajale ter kaznovale.

V tem oziru je c. kr. deželna vlada sledeče odredila:

V dveh slučajih je kmetom dovoljeno, da smejo živino klati in meso prodajati:

1. Ako kmet kolje samo nekaj živine in ako se to godi samo sem ter tja, ne pa redno.
2. Dovoljeno je kmetom klati živino celo ne-kako redno in tudi z namenom, da meso z dobičkom prodajo, ako se gre večinoma za živino, ki jo je sam vzredil, ako nadalje šte-vilo zaklane živine ni večje, kot jo kmet premore s svojim gospodarstvom in ako ni najel posebnih za to izučeni ljudi za klanje na stalno službo.

Te olajšave naj si naši kmetje dobro zapomnijo.

Reja goveje živine.

(Franc Pengov.)

(Dalje.)

Znano je, da krava populjenih rastlin na paši ne zgriže precej z zobmi, kakor dela konj, ampak da jih pošlje neutegoma po požiralniku doli v prvi in največji želodčev oddelek, ki mu pravimo vamp. Iz vampa pride krma v drug manjši oddelek, ki ima znotraj mrežaste gube, pravimo mu kapica. Posebne žleze tega oddelka omehčajo s svojim sokom krmo, potem pa jo spravijo v malih kepah s čudnim zvijanjem požiralnika, ki spominja na bljuvanje, v drugič v gobec, kjer se med kočnjaki temeljito premelje. Odtod pride

krma skozi požiralnik in po posebnem žlebiču v tretji želodec, čigar notranja stran je podobna listom knjige in ki ga nazivljamo devetogubnik. Slednji sprejme hrano zadnji del želodcev, podolžno nagubani sirišnik, ki izločuje iz svojih žlez prebavljajoče sokove in nato nastopi hrana dolgo pot skozi črevesje, ki je okoli 22 krat daljše od telesa. Sploh se ravna dolžina črev pri živalih po redilnosti krme, s katero se živijo. Pes, ki uživa bolj meseno hrano, ima primeroma veliko krajša čreva od goveda.

Pri krmljenju nam je paziti pred vsem na dvoje:

1. Da ima krma tako obliko, da so živali prisiljene žvečiti in pri tem izločevati dovolj slin, ki je za prebavo bistvenega pomena. Ne samo, da spreminja diastaza, ki je v slini, škrob (šterko) v krmi v cukar, ampak slina naredi tudi vso krmo bolj opolzlo, da se lažje pomika po požiralniku in pozneje po črevih. Množina slin, ki jo izločuje goved na dan, utegne narasti do visoke svote, do 60 kg., kar bi znašalo $\frac{1}{12}$ do $\frac{1}{10}$ žive teže;

2. da se želodec dovolj napolni, da dobi žival prijetni občutek, da je sita.

Vedno pa moramo gledati na to, da je krma kolikor moč raztopna, prebavljiva, redilna.

Ker goveja živina požira velike mase surove krme, ne da bi veliko žvečila, pa jo pozneje toliko skrbneje prežvekuje, zato je preveč močnikasta, redka krma, kokor je marsikje v navadi, za govedo nenaravna in ne dosežemo ž njo v najboljši meri svojih namenov.

Živalsko telo obstoji na pol iz vode, na pol pa iz suhih tvarin; te suhe tvarine na ognju po večini zgore in odidejo v zrak kot plini, precejšen del trupla pa nam ostane kot pepel.

Dokler žival živi in diha, se poti, daje mleko, mladiče, nam pomaga pri delu, se, kot je naravno, neprestano obrablja (saj se železni stroj ravno tako!) in snovi, iz katerih obstoji telo, preminevajo. Naravno je, da mora biti naša skrb, da te snovi zopet vračamo živalskemu telesu (da umetni svoj stroj takorekoč mažemo z oljem, da pridenemo motorju novega bencina ali premoga, ako hočemo, da bo lepo teklen naprej), ako naj to telo ostane v svojem normalnem, zdravem stanju.

Imenujemo to krmo, ki nima drugega namena, kot ohraniti živino pri življenju, tako da nič ne shujša, pa tudi nič ne pridobi na teži, „ohranjevalno krmo“.

Ta krma naj bo kolikor moč suha, k večjemu če jo nekaj malega poškropimo, da je živina ne razpiha tako lahko vsaksebi.

Pijača je kot za človeka, tako tudi za živino, najboljša dobra, čista voda, ki ima toplino hleva. Izvrstno se obnašajo naprave za samonapajanje živine, pri katerih živina pije, kadar hoče, dočim sicer včasih pije prav veliko, drugičkrat pa zopet trpi žejo.

Voda je bistven pogoj za zdravje pri živini, in ravno voda je veliko večkrat vzrok bolezni, kot smo navajeni misliti. Dobra pitna voda naj ima temperaturo 12—15° C, naj bo čista, brez duha, brez okusa, vendar pa ji ne sme manjkati snovi, kakor so kislec, ogljenčeva kislina in sol, ako hočemo, da je okusna, hladilna, osvežujoča in ne plehka. Premrzla voda je nevarna. Zelo priporočajo, naj se da živini pred napajanjem vedno perišče suhe krme. Da se pregreta živina nikoli ne napaja, razen ako se precej po napoju lahko zopet pregiblje, to ve vsak gospodar, pa vendar niso ravno redki prestopki zoper ta temeljni pogoj za zdravje. Mrzla pijača, v majhni meri, je vendar še vedno bolj nevarna, dokler je koža še gorka, kakor pa potem, ko se je že jela ohlajati.

(Dalje sledi.)

Poglavje za delavce.

Prevalje. (Surovost soc. demokratov.) Kakšne sadove rodi omika soc. demokratov, pokazal je tu pač jasno dan volitve v splošno skupino. Zjutraj na vse zgodaj so namreč soc. demokrati prilepili visoko na Pečarnikovo drvarnico velik list, sramoteč osebo domačega kaplana g. J. Sekol-a. Na vsaki strani zgoraj sta bila naslikana dva ostudna obraza, spodaj na levi črn vrab, na desni pa rdečkar, sredino pa je izpolnjeval mogočen napis: „Wählet Janez Sekol, das ist ein berühmter Mann, er ist der wahre Hetzkaplan.“ Ponosni na svoj junaški čin so nato pred to karikaturu pričakovali g. kaplana. Ko pride ta mimo po potu na volišče, se mu začne glasno posmehovati. On pa se obrne in reče: „Sramoto ste hoteli napraviti meni, pripravili pa ste si jo v resnici samim sebi.“ Vsak pošten človek, ki je prišel mimo, je zmajeval z glavo. Rdeč biti se sedaj po volitvah pravi pri nas: biti surov.

Odprto pismo g. Filipu Valentin, županu občine Kotmaravas.

Slišali smo, da ste menda že odgovorili na javno vprašanje, katero smo Vam stavili v „Miru“ z dne 13. sušca t. l. zaradi tistega imenitnega razdeljevanja turščice, pa ne vemo, če ste kje odgovorili; mi vsaj v nobenem listu nismo našli odgovora. Bodite tako prijazni in povejte nam, komu ste poslali tisti Vaš odgovor na naše vprašanje, saj ste šli vprašat zaradi te zadeve k „Landesverbandu“ v Celovec in so Vam rekli, da Vam je dano na prosto voljo, če hočete odgovoriti ali ne. Zakaj torej ne odgovorite? Mi še vedno čakamo.

V Kotmarivasi, dne 6. aprila 1909.

V imenu več slovenskih posestnikov:

Matiya Prosekar p. d. Razaj.

Politične vesti.

Odpušcanje rezervistov.

Dunaj, 13. aprila. Vojno ministrstvo je odredilo, da se rezervisti iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije odpuste, razorože in zopet upostavijo v neaktivno stanje.

Dunaj, 13. aprila. Vojna uprava je odredila, da se prično odpušcati rezervisti 7. in 13. zbor. Glede rezervistov v Bosni in pri mornarici dotične naredbe že pripravljajo. Pošiljanje vojakov v domovino bo trajalo precej časa, čeprav hoče vojno ministrstvo že z ozirom na velikanske stroške, ki znašajo za vzdrževanje zvišanega stanja okoli milijon kron na dan, demobilizacijo izvršiti čim prej.

Na svetovnem plesu.

Po širnem svetu je vedno pust, ker je plesa dosti. — Plesa je dosti, ker so vedno plesalke na razpologo! — Taka plesalka je Angleška. — Ona pleše in se objema z vsemi in nobeden ne ve, pri čem da je! — Japonska je vojsko napovedala Ruski in Angleška je plesala z Japonsko — ker so jo tace in kremplji ruskega medveda preveč bolele. Prijemal pa jo je tudi ob strani, namreč v Indiji. — Zdaj pa, ko je Avstrija Bosno dobila, pa naenkrat pleše angleška devica krasen valček z ruskim medvedom in srbskim sokolom! Proti Nemčiji pa se kuja ter jo po strani gleda! — Vzrok je jasen! Nemška devica je namreč postala prelepa in premočna! Preveč ladij ima Nemčija in preveč po svetu hodi! V Indiji, v Afriki, v Aziji povsod se Nemčija vriva!

A te objeme in plese ruskega medveda in angleške device je gledala Japonska nekaj časa bolj po strani! — Čudno se je Japonski zdelo, da se nahaja z ruskim medvedom ob enem v naročju angleške device! Zato pa se menda Japonska hoče bolj umikati, ker bo dobila druge tovariše. Zakaj tudi ne? V Aziji je 300 milijonov ljudi pod angleško oblastjo. Japonska si pa misli: Ljudje so odrasli, dosti jih je tudi. Lahko bi opravili v Aziji sami brez Angleške.

Zato pa Angleška zdaj škili na drugo stran morja, namreč v Ameriko.

Koran — turški zakonik.

Vojaštvo in množica so zahtevali, da se mora vpeljati zopet kot nekdanj sveta knjiga koran kot postavodajalna knjiga, ki velja za vse slučaje življenja. To je moral sultan obljubiti. V stiki s tem uporom je gotovo sultan sam. — Ta komando Mladoturkov, ki so ga hoteli pri vsem nadzorovati, mu je bil silno nadležan in teh sitnežev se je hotel odkrižati. Mladoturki so pobegnili iz Carigrada.

Umori.

Več kot 30 mladoturških častnikov je baje umorjenih, tudi po drugih mestih so vojake — mladoturške častnike — uklenili. Bržkone se pa Mladoturki pripravljajo na odpor! — Baje se bliža Carigradu mladoturško vojaštvo iz drugih mest.

Revolucija na Turškem.

Na Turškem vre že več let. Te dni je izbruhnul upor v Carigradu.

Strahovlada vojaštva.

Zadnje jesen so se nakrat Mladoturki polastili vse oblasti; obdali so sultana od vseh strani! Zasedli so ministrske sedeže, izposlovali so ustavo od sultana, in dobili so v parlamentu večino! Vse to so mogli izpeljati s pomočjo vojaštva. — Častniki so večinoma bili njim vdani.

Staroturki

so pa ravno tisto orožje porabili. — Netili so tajno nezadovoljnost med vojaki in vneli so v njih versko navdušenje. Rekli so jim: Mladoturki bodo polagoma uničili staro vero Mohameda

in kristjani pridejo do oblasti. — Mladoturški častniki so menda celo prepovedali svojim vojakom pri javnih molitvah imenovati sultana. — Zato se je nahujskano vojaštvo nakrat vzdignilo ter šlo pred parlament. Justičnega ministra so umorili in zahtevali so odstop mladoturških ministrov. Ti so morali odstopiti in sultan mora nove ministre imenovati.

Deklice in dečki

se razvijajo krepki in močni in zgube vse slabosti, če jim poskrbite potrebno posebno hrano v obliki

SCOTT-ove emulzije

najboljše okrevajalno sredstvo, ki se je v 32 letih od zdravnikov kakor tudi od babic najtopleje priporočalo.

SCOTT-ova emulzija

je sladka kakor crême in lažje prebavljiva kakor mleko. Zauživa se tudi po leti z najboljšim uspehom.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kaj je novega po svetu.

Slovenci, v Lurd! Dne 3. maja odhaja romarski vlak od Dunaja v Lurd preko Inomosta, Einsiedeln, Geneva. Nazaj gre vlak preko Nice in Genove, Milan na Pontabelj. Cene za I. razred 550 kron, za II. razred 400 kron, za III. razred 250 kron, in sicer je s tem plačano za vožnjo, za hrano med potom do Lurda, in od Lurda nazaj do Dunaja. — Rim in Lurd. Drug romarski vlak gre od Dunaja 30. avgusta 1909 preko Inomosta po isti progi v Lurd in preko Nice v Rim, Florenc, Pontabelj. Cene (s popolno oskrbo): I. razred 620 kron, II. razred 460 kron, III. razred 310 kron. Priglasite se na naslov: Čast. g. Gottfried V. Hasselt, Miss. v. hl. Herzen in Salzburg. Postfach 23.

Prsne

bolečine, boli v vratu in križu nam lajša zdravilni, kite, ude in žile krepljivi Feller-jev fluid z znamko „Elsa-fluid“. Dvanajstor. za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsa trg 67 (Hrvatsko). Willi.

V okrožnici, katero je izdala abstinentna zveza, čitamo: Zaradi zdravja ljudstva, zaradi njegove duševne, pravne in politične kulture je najkoristnejša popolna abstinenca. Po vsem izobraženem svetu se širi hrepenenje po probuji ljudstva. Tisoči, milijonov ljudi se prostovoljno odpove opojnih pijač, kakor: pivu, vinu, žganju in likerju. Kaj tedaj naj pijemo, kadar hočemo ugasiti žejo? Na to vprašanje moramo odgovoriti edino le to: Kupite si Maršnerjevih šumečih limonadnih bonbonov, kateri se dobijo povsod, in pripravite si po priloženem navodu izborno, brezopojno, osvežujočo pijačo, katera bo vašemu zdravju le v korist. Kadar kupite Maršnerjeve šumeče limonadne bonbone, morate paziti na varstveno znamko (glej inserat), kajti le iste s to znamko so prave, pristne. Zatorej se pri nakupu vselej prepričajte v pristnosti zahtevanega blaga.

Za po plazu ponesrečenega Slamovca in njegovo družino v Železni Kapli so darovali:

Neimenovan 3 krone, Matičič 1, Kozlevčar 1, mil. g. Janez Vidović 100, dr. Cukala 4, dr. J. Sket 5, Per. Vunček 1, Adolf Francot 1, družba sv. Mohorja 10, J. Scheinigg 1 krono.

Za „Delavski dom“ v Podlublju so še došli naslednji darovi:

Šimon Čemer, dekan v Velikovecu, 10 kron. Jožef Mahnič, Ročinj, 2. Fr. Domoljub, Železniki, —40. Jožef Peterman, Otok, 5. Danijel Lausager, Borovlje, 4-50. Franc G. Obrež, 1-10. Jan. Falat, Možica, 2.

Hvala, tisočera hvala! Pa nabrana svota še, žal, ne zadostuje. Z otroško posiljenostjo prosimo: Le še dajte! — Napnimo vse moči v zboljšanje gnetnega in gospodarskega položaja našega slov.-kršč. delavstva na Koroškem.

»Zvezin« blagajnik.

Jovarniška zaloga in razpošiljalna ponudba k pomladanski in poletni dobi

sukna

iz volne za bujno nizko ceno. Vzorci se zamenjajo.

Pozor!

Ostanki po 3 metre v vseh barvah za K 6—, 8—, 10— in više. Velika izbira!

Zamena ostankov dovoljena.

Od ostankov se vzorci ne pošiljajo.

A. J. Šolc, Nachod, Češko.

Priporočujemo našim družinam
Kolinsko cikorijo.

Službo občinskega tajnika pri kaki slovenski občini želi nastopiti še mlad v tajništvu izobražen mladenič. Več pove iz prijaznosti uredništvo.

Organist in mežnar, ki je sposoben za občinsko tajništvo in za vodstvo izobraževalnih in pevskih društev, išče službo. Dotične dopise prosimo nasloviti na uredništvo.

Loterijske številke 10. mal. travna 1909:

Trst 64 8 16 39 24
Line 84 20 49 34 64

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šmihelu nad Pliberkom,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo, kateri se bode vršil v nedeljo, dne 18. aprila 1909, ob 3. uri popoldne, v uradnih prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev ter odobrenje računskega zaključka.
2. Čitanje revizijskih poročil „Zadružne zveze“ v Celju.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev računskih pregledovalcev.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi **načelstvo.**

Opomba. Ako ob določeni uri ne bo zadostno število zadržnikov, kakor določa § 35 posojilničnih pravil, se vrši občni zbor eno uro pozneje, pri katerem se bo sklepalo brezpogojno.

Velika zaloga najboljšega
istrijskega vina,

iz najboljših, že izza rimskih časov slavnih rimskih goric med Isolo in Piranom, prodaja po najnižji ceni od 56 litrov naprej

Anton Rebec,

posestnik in vinski trgovec, Št. Peter na Krasu.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se
priporoča dne 11. febr.
1909 na novo otvorjena
velika manufakturna
trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši
na Mesnem trgu št. 22
v Ljubljani

Izvir zdravja

so brezopojne pijače, izmed katerih so do danes nedosegljive

šumeče limonade

malinovega, citronovega, jagodovega, prvenčevega in črešnjevke okusa, pripravljene iz Maršnerjevih šumečih limonadnih bonbonov

edino pristnih
s to
varstveno
znamko.

Letna izdelava črez 40 mil. kosov.

Edini izdelovatelj: Prva češka akc. družba tovarn za orient. sladkorne in čokoladne izdelke na Kralj. Vinogradih (prej A. Maršner).

Zaloga: Praga, Ferdinandov trg (Platz), Praga, Václavské nam. (proti Primasum).

Ceres in Ceres

jedilna mast

jabolčni sok

sta popolnoma naravno čista, dolgoletno stanovitna, čudovito prijetna, slastna v okusu in v kljub temu jako poceni!

Osrednjo kurjavo in prezračevanje

vseh sestav proizvaja

češki specialni zavod:

Tovarna za stroje

Jan Štětka

Praga, Kralj. Vinogrady,

Fričova ul. 892.

Posebnost: Stavbe železnih vrtnih hišic in kurjava istih s toplo vodo.

Etažna kurjava iz štedilnika skozi stanovanja z 2, 4 do 6 sob.

Železne konstrukcije mostov, streh itd.

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, izpukanega perja 2 K, boljsega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhastega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinjšega, snežnobelega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K; 1 kg sivega puha 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinjšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkastega rdečega, višnjevega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 16 K; napolnjen puh 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 5 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po postnem povzetju od 12 K dalje poštnine prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrneti, ako se plača poštnina; če blago ne ugaia, se denar povrne. **S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Česko).**

Cenik brezplačno in poštnine prosto.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež

Oljate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah

Fasadne barve za hiše

po vzorcih

Slikarski vzorci

in papir za vzorce

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode

Steklarski klej (kit)

priznано in strokovno preizkušeno najboljši

Karbolinej

prve vrste

Mavec (gips) za podobarje in za stavbe

Čopiče domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Vsem Slovincem, ki prihajajo v Celovec, se toplo priporočam, da obiščejo mojo gostilno

Benediktinsko klet

v Celovcu.

Na razpolago imam najboljša štajerska (od lavantinskega stolnega kapiteljna), dolenska, avstrijska in tirolska vina in mrzla jedila po nizki ceni. Ugajali bodo gotovo vsem gostom prijazni gostilniški prostori z mirnim vrtom in lopo.

Franc Kušar, gostilničar.

Esence

za takojšnjo sigurno narejanje vseh opojnih pijač, finih namiznih likérov in specialitet pošiljam v brilantni kakovosti. Poleg tega ponujam

ocetove esence 80 % kem. čiste, za narejanje hudega jesiha. Recepte in plakate se priloži zastoj. Cenike pošiljam franko.

Karol Filip Pollak, tovarna esenc, Praga, Marijine ulice 8.

(Solidni, strokovni zastopniki se iščejo.)

Patentirane, same ob sebi delujoče škropilnice „Syphonia“

za vinograde in hmeljnike

za zatiranje sadnih škodljivcev, proti boleznem na perju, za odpravo predenca in divje sorčice itd.

Same ob sebi delujoče, nosljive in prevozljive brizgalnice

za 10, 15, 60 in 100 litrov tekočine, s pripravo za mešanje na petrolej ali brez nje. Zahtevajte podobo in opis, katere vam pošlje

Ph. Mayfarth & Co.

tvornice strojev, specialna tvornica vinskih stiskalnic in strojev za izkoriščanje sadja.

Odlikovana z nad 620 zlatimi in srebrnimi medaljami.

DUNAJ, II./1, Taborstrasse št. 71.

Natančni ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbir.

Zaloge je stalno v vrednosti $\frac{1}{4}$ milijona kron. Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa poletnega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala. Imam za žene in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine,
Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

20% pod povprečno ceno se prodajo 480 komadov rjuh za moštvo, v velikosti 150 cm široki in 225 cm dolgi, v znano neporušni kakovosti, ki so preostali od

dobave za vojno

in sicer:

280 rjuh za moštvo iz močnonitkastega platna po 2 kroni 50 vin. za 1 komad in 200 rjuh za častnike iz srednjemočnega platna po 2 kroni 70 vin. za 1 komad.

Rjuhe so popolnoma obrobline in zajamčeno iz platna.

Najmanjša naročila 6 komadov po povzetju.

Za neugajajoče vrnem takoj denar.

S. Stein tkalnica **Nachod**
platna
Češko.

Naprodaj je

Murkovo posestvo

št. 6. v Št. Juriju na Vinogradih. Vse lepo arondirano, imenitni sadonosniki, dobro zaraščen gozd, vodna sila za stroje, polja po volji kupčevi več ali pa manj, pod ugodnimi pogoji. Naprodaj je tudi **Lebarjevo posestvo**. Več pove p. d. Lebar v Voglah, pošta Zgornje Trušnje pri Velikoven, Koroško.

? Imate li doraslo hčerko ?

Zahtevajte vedno **NOVO izbiro** z narodnim kolkom 1 kos 23 m za **K 16**—

Naročite takoj najcenejše in najlepše tkaninsko blago lastnega izdelka, kakor

cefire

damaste, gradle, flanele, kanafase, najmodernejše blago za damske obleke itd. za tovarniško ceno pri trdki:

Frančišek Mejd

strojna tkalnica in razpošiljalnica v Usti nad Orlici, Hutvald št. 50, Češko.

Pišite po vzorce

Opreme za neveste

! podelite ji veselje in kupite ji opremo !

Kranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 $\frac{1}{2}$ %

kmečki kreditni zavod za Celovško okolico

Pavličeva ulica št. 7

uraduje

ob četrtkih od $\frac{1}{2}$ 10. do 12. ure in od $\frac{1}{2}$ 2. do 3. ure,
ob sobotah od 10. do 12. ure.

4 $\frac{1}{2}$ %

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Labodje milo

(Schichtovo trdno kalijevo milo)

je **edina** posebnost za pranje volnenega in svilenega blaga, zaves, čipk, vezil itd. itd.

To milo se resnično ne more dovolj prehlaviti, ker vsled svoje nedosegljive pralne veljave, izdatnosti in mehko popolnoma zatemni vse drugo, kar se imenuje milo.

Nova znamenita ustanova!

Prva praška poroštvena banka

v Pragi

za povzdigo trgovskega kredita

sprejme zastopnike

za nameravane podružnice

v Liberci, na Dunaju, v Lvovu, Krakovu, Gradcu, Trstu, Lincu, Inomostu, Černovicah in Sarajevu.

Razen imenovanih mest bode

v vsakem večjem mestu

v državnem zboru zastopanih dežel postavljen

honorirani poverjenik in dopisovatelj.

Sposobni trgovci, ki so na dobrem glasu, značajni in dobro situirani, ki so volje v nahajajočem se slučaju ne samo v mestu, ampak tudi v bližnjem okolišu pri insolvencah in konkurzi potrebno nadzorstvo izvrševati za gotovo plačilo, naj vpošljejo svoje ponudbe obložene s prepisi priporočilnih spričeval, katere se ne vrnejo, na naslov:

Prva praška poroštvena banka v Pragi.

Predstava samo na poziv.

Ustanovni odbor.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 $\frac{1}{2}$ %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spiljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.